Vlaanderen
is ondernemen

Toelichtingsdocument ICON-projecten

VERSIE JULI 2025

1 Inhoud

1 Inhoud 2
2 Situering 3
3 Kenmerken van het ICON-projecttype 5
3.1 Onderzoeksdeel 5
3.1.1 Uitgevoerd door onderzoeksorganisaties 6
3.1.2 Onafhankelijk onderzoek als niet-economische activiteit 7
3.2 Bedrijfsdeel 8
4 Daadwerkelijke samenwerking 8
4.1 Specifieke vereisten gelinkt aan het ICON-projecttype 8
5 Overeenstemming met de Kaderregeling O&O&I 9
5.1 Afwezigheid van indirecte staatssteun naar ondernemingen 10
5.1.1 Achtergrond- en voorgrondkennis nodig voor de uitvoering van het project 10
5.1.2 IE-verdeling 10
5.1.3 IE transfer van de onderzoeksorganisatie naar samenwerkende ondernemingen 11
5.1.4 IE- transfer van samenwerkende ondernemingen naar de onderzoeksorganisatie 12
5.1.5 IE-transfer van onderzoeksorganisatie naar ondernemingen als derde partijen 12
5.2 Term Sheet bij indiening van de steunaanvraag voor een ICON-project 12
5.3 Samenwerkingsovereenkomst bij toekenning van de steun aan een ICON-project 14
6 Belang van een correcte toepassing van de Kaderregeling O&O&I 14
7 Voorwaarden ..... **Error! Bookmark not defined.**
7.1 Algemene voorwaarden 15
7.1.1 Project 15
7.1.2 Onderzoeksdeel 15
7.1.3 Bedrijfsdeel 18
7.1.4 Combinatie onderzoeksdeel en bedrijfsdeel 19
7.2 Specifieke voorwaarden 20
7.2.1 Strategische onderzoekscentra ICON programma's 20
7.2.2 Speerpuntcluster ICON programma's 20
7.2.3 Thematische ICON programma's 20
8 Evaluatie 21
8.1 Evaluatieproces 21
8.2 Vooraanmelding 21
8.3 Evaluatiecriteria 21
8.4 Projectaanvraag 21

2 Situering

Dit toelichtingsdocument behandelt de algemene kenmerken van het ICON-projecttype en is samen te lezen met de documenten voor indiening van steunaanvragen voor ICON-projecten inclusief de toe te voegen Term Sheet (zie ook punt 4.2). ICON staat voor Interdisciplinair Coöperatief Onderzoek (ook samenwerkingsverband genoemd) dat gepaard gaat met een sterke samenwerking en synergie tussen bedrijfs- en onderzoekswereld. Het ICON-projecttype bestaat uit een bedrijfsdeel uit te voeren door ondernemingen en een onderzoeksdeel uit te voeren door onderzoeksorganisaties. Door krachtenbundeling in gerichte projecten met een ad hoc consortium van ondernemingen en een belangrijke onderzoeksinbreng, is een belangrijke meerwaarde te halen.

In ICON-projecten staat dus de samenwerking en de gezamenlijke inzet centraal. Zowel de ondernemingen als de onderzoeksorganisaties dragen bij aan een gemeenschappelijk doel elk vanuit hun invalshoek. De directe betrokkenheid van de ondernemingen ondersteunt het synergetisch karakter van de onderzoeksactiviteiten in een ICON-project zonder dat hierbij afbreuk wordt gedaan aan de vereiste van onafhankelijkheid van het onderzoeksdeel.

Dit is anders dan in het klassieke samenwerkingsmodel tussen ondernemingen en onderzoeksorganisaties in het kader van bedrijfssteun waar de onderzoeksorganisaties als onderzoekspartner activiteiten uitvoeren die volledig ingebed zijn in de agenda van een onderneming en ten dienste staan van de onderneming, en ze daar volledig voor vergoed worden door de onderneming. ICON daarentegen is van toepassing als er een duidelijke component is voor de onderzoeksorganisaties (cf. het onderzoeksdeel) die zich onderscheidt van de bedrijfshorizon, door een uitgesproken kennisopbouw, hoog risico, en toepassingsmogelijkheden die ruimer zijn dan de horizon van de individuele betrokken ondernemingen, waarbij de door de onderzoeksorganisaties gegenereerde onderzoeksresultaten logischerwijs bij de onderzoeksorganisaties thuishoren (cf. strategisch basisonderzoek). De kennis van het onderzoeksdeel kan (later) opgenomen worden in individuele bedrijfsactiviteiten, ook van andere bedrijven dan deze van het consortium, en draagt ook bij tot systeemeffecten in een innovatie-ecosysteem.

De belangrijkste kenmerken van het ICON-projecttype zijn:

- ICON (Interdisciplinair Coöperatief Onderzoek) is een projecttype waarin een ad hoc en evenwichtig samengesteld consortium van één of meerdere onderzoeksorganisaties en minstens drie niet-verbonden ondernemingen nieuwe kennis ontwikkelen, die praktisch toegepast kan worden en zo bijdraagt tot economische en eventueel ruimere maatschappelijke toegevoegde waarde in Vlaanderen. Een ICON-project bestaat uit een bedrijfsdeel en een onderzoeksdeel. De Vlaamse industriële partners kunnen hierbij een beroep doen op steun van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO).

- Dit projecttype kan momenteel enkel ingediend worden via een Strategisch Onderzoekscentrum (SOC), een Speerpuntcluster (SPC) of in het kader van een thematisch initiatief (THEM).

- Als industriële partner in het bedrijfsdeel kunnen zowel kmo's als grote ondernemingen deelnemen.

- Aan het onderzoeksdeel kunnen enkel organisaties deelnemen die aan de criteria voldoen van een onderzoeksorganisatie zoals beschreven in de Europese regelgeving betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie.

- ICON-project kunnen alleen gesteund worden in het kader van de projectwerking van de speerpuntclusters (SPCs), Strategische Onderzoekcentra (SOCs) of indien aangegeven, in een

thematische oproep. De betreffende SOCs, SPCs en thematische initiatieven op moment van schrijven zijn hieronder opgelijst.

Strategische onderzoekscentra

- imec.icon
- Flanders Make

Speerpuntclusters

- Catalisti
- Flux50
- VIL
- Flanders' FOOD
- Blauwe Cluster
- MEDVIA (flanders.healthTech)

Thematische initiatieven

- Artificiële Intelligentie (VAIOP.ICON)
- Cybersecurity (VCSOP.ICON)
- Flanders Space
- Materialen (MateriNex)
- Einsteintelescoop
- Waterstof (WaterstofNet)

Het ICON-projecttype vervult een brugfunctie tussen strategisch basisonderzoek en toepassing en bestaat dus uit een onderzoeksdeel en een bedrijfsdeel.

De subsidie voor de uitvoering van het onderzoeksdeel wordt toegekend aan de betrokken onderzoeksorganisatie(s).

De subsidie voor de uitvoering van het bedrijfsdeel gebeurt met subsidies van het FIO aan de betrokken ondernemingen. Het ICON-projecttype richt zich primair op industrieel onderzoek. Projecten kunnen evenwel als experimentele ontwikkeling gesteund worden als het blijkt tijdens de evaluatie dat dat meer gepast is. De steunpercentages van het bedrijfsdeel volgen die van ònderzoeks- en ontwikkelingsprojecten.

Zowel de strategische onderzoekscentra, de speerpuntclusters als de thematische initiatieven beschikken over een werking voor projectgenese waaraan geïnteresseerde industriële partners dienen deel te nemen.

Een goede omkadering en begeleiding is essentieel. Voldoende investering in de opbouw van consortia en projectgenese is noodzakelijk. ICON is enkel mogelijk bij strategische onderzoekscentra (SOCs),

speerpuntclusters (SPCs) en in het kader van thematische initiatieven. Een en ander heeft ook gevolgen voor de wijze van steuntoekenning; zo onderscheiden we volgende formules:

- een ICON in het kader van een strategisch onderzoekscentrum waarbij het onderzoeksdeel gefinancierd wordt door de Vlaamse regering vanuit de dotatie van een SOC en het bedrijfsdeel gefinancierd wordt vanuit het Fonds voor Innoveren en Ondernemen met steuntoekenning op basis van het Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband[1].
- een ICON in het kader van een speerpuntcluster met financiering van de beide onderdelen van het ICON-project vanuit het geoormerkt projectbudget met steuntoekenning door het FIO voor het onderzoeksdeel op basis van het SBO-Besluit[2] en steuntoekenning door het FIO voor het bedrijfsdeel op basis van het Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband.
- een ICON in het kader van een thematisch initiatief waarbij beide onderdelen van het ICON-project gefinancierd worden door het FIO, voor het onderzoeksdeel op basis van het SBO-Besluit en voor het bedrijfsdeel op basis van het Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband.

De ICON-projecten moeten passen binnen een industriële valorisatie-roadmap van de betrokken SPC resp. SOC. De verantwoordelijkheid voor deze fit ligt bij deze instanties. Bij een thematisch initiatief maakt de inpassing van de concrete projectaanvraag binnen het thema deel uit van de evaluatie van de projectaanvraag. Voor de volledigheid geven we mee dat daar waar de steuntoekenning gebeurt door het beslissingscomité bij het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO), het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) instaat voor de operationele verwerking en behandeling van de projectaanvragen en goedgekeurde projectdossiers, hierbij optredend voor het FIO.

3 Kenmerken van het ICON-projecttype

Een ICON-project is een samenwerkingsproject tussen een of meerdere onderzoeksorganisaties enerzijds en meerdere ondernemingen anderzijds en bestaat uit 2 projectdelen: een onderzoeksdeel en een bedrijfsdeel.

3.1 Onderzoeksdeel

Het onderzoeksdeel in een ICON-project wordt als een geheel van niet-economische activiteiten uitgevoerd door een of meerdere organisaties die de criteria van een onderzoeksorganisatie vervullen en is gefinancierd aan een steunpercentage dat hoger ligt dan het percentage voor bedrijfssteun, concreet 100%. Deze steun is te beschouwen als niet-staatssteun.

Bovenstaande impliceert dat:

- enkel organisaties die de criteria vervullen van een onderzoeksorganisatie, zoals opgesomd in de Kaderregeling O&O&I , dit onderzoeksdeel kunnen uitvoeren (zie hierna deel 2.1.1);

[1] "Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband": Besluit van de Vlaamse Regering van 22 december 2017 tot regeling van steun aan consortia van ondernemingen voor onderzoek en ontwikkeling, ingebed in een ruimer samenwerkingsverband met onderzoeksorganisaties (B.S. 12.02.2018).
https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1029000&datum=&geannoteerd=false&print=false

[2] "SBO-Besluit": Besluit van de Vlaamse Regering van 3 oktober 2003 houdende de instelling van een financieringskanaal voor het strategisch basisonderzoek in Vlaanderen (B.S. 04.03.2004).
https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1012144&datum=&geannoteerd=false

- de projectactiviteiten van de onderzoeksorganisaties in het onderzoeksdeel betrekking hebben op "onafhankelijk onderzoek met het oog op meer kennis en een beter inzicht", en welke kaderen in de eigen onderzoeksagenda van de onderzoeksorganisatie en in lijn zijn met de opdracht (o.m. in het kader van de onderzoeks- en valorisatierationale) van de onderzoeksorganisatie overeenkomstig haar statuten (zie hierna deel 2.1.2).

De concrete invulling van deze vereisten van naleving van de toepasselijke staatssteunregelgeving, d.i. op het vlak van het type organisaties en ook van het type activiteiten van het onderzoeksdeel, maakt deel uit van de Verklaring van Onderzoeksorganisatie respectievelijk een Term Sheet toe te voegen bij de steunaanvraag voor een ICON-project (zie ook verder). Daarnaast gelden met betrekking tot de kandidaat-projectpartners voor het onderzoeksdeel alsook voor de betrokken activiteiten nog andere specifieke aspecten welke verband houden met het ICON-projecttype zelf, namelijk:

3.1.1 Uitgevoerd door onderzoeksorganisaties

Overeenkomstig de Kaderregeling O&O&I[3] is er sprake van een onderzoeksorganisatie[4] indien de volgende drie cumulatieve criteria zijn vervuld:

1. de entiteit houdt zich in hoofdzaak bezig met niet-economische activiteiten, dit wil zeggen met
    a. het onafhankelijk verrichten van fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling, of
    b. het breed verspreiden van de resultaten van die activiteiten door middel van onderwijs, publicaties of kennisoverdracht.

    Wat juist wordt bedoeld met "onafhankelijk onderzoek", wordt in deel 2.1.2 hierna uitgelegd.
2. wanneer deze entiteit ook economische activiteiten uitoefent (bv. verhuur van uitrusting of laboratoria aan ondernemingen, dienstverlening aan ondernemingen, uitvoering van contractonderzoek,…), moet een gescheiden boekhouding worden gevoerd zodat de financiering, de kosten en de inkomsten van die economische activiteiten worden gescheiden van de financiering, de kosten en de inkomsten van niet-economische activiteiten.

    Concreet dient de organisatie te garanderen dat overheidsfinanciering voor niet-economische activiteiten wel degelijk wordt aangewend voor laatstgenoemde activiteiten en niet terechtkomt in de financiering van economische activiteiten. Verder dient de betrokken organisatie te kunnen aantonen dat inkomsten gerealiseerd bv. uit transfer van onderzoeksresultaten uit onafhankelijk

[3] Voluit: Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie. Te raadplegen op https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2022.414.01.0001.01.NLD&toc=OJ%3AC%3A2022%3A414%3ATOC
EU Publicatieblad van 28 oktober 2022, C 414/01.

[4] Punt 16 ff) Kaderregeling O&O&I: „organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding" of „onderzoeksorganisatie": een entiteit (zoals universiteiten of onderzoeksinstellingen, agentschappen voor technologieoverdracht, innovatie-intermediairs, entiteiten voor fysieke of virtuele onderzoeksgerichte samenwerking), ongeacht haar rechtsvorm (publiek- of privaatrechtelijke organisatie) of financieringswijze, die zich in hoofdzaak bezighoudt met het onafhankelijk verrichten van fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling, of met het breed verspreiden van de resultaten van die activiteiten door middel van onderwijs, publicaties of kennis overdracht. Wanneer dit soort entiteit ook economische activiteiten uitoefent, moet met betrekking tot de financiering van, de kosten van en de inkomsten uit die economische activiteiten een gescheiden boekhouding worden gevoerd. Ondernemingen die een beslissende invloed op dit soort entiteit kunnen uitoefenen in hun hoedanigheid van bijvoorbeeld aandeelhouder of lid van de organisatie, mogen geen preferente toegang tot de door deze entiteit verkregen onderzoeksresultaten genieten.

onderzoek door deze organisatie worden geherinvesteerd in de primaire, niet-economische activiteiten van de organisatie als onderzoeksorganisatie.

3. de ondernemingen die een beslissende invloed op dit soort entiteit kunnen uitoefenen in hun hoedanigheid van bv. aandeelhouder of lid van de onderzoeksorganisatie, genieten geen preferente toegang tot de door deze entiteit verkregen onderzoeksresultaten.

   Dit wil zeggen dat de onderzoeksresultaten of eraan gelinkte dienstverlening zowel aan leden als aan niet-leden worden aangeboden en dit aan dezelfde, d.i. (marktconforme) condities. Een differentiatie in aangerekende prijs kan enkel te maken hebben met het in mindering brengen op de marktprijs van reeds gedane bijdragen. Algemene inzichten dienen door de organisatie breed te worden verspreid.

Het vervullen van de criteria van Organisatie voor Onderzoek en Kennisverspreiding is nodig om in aanmerking te komen voor steuntoekenning als onderzoekspartner in een ICON-project en valt onder de volledige verantwoordelijkheid van de aanvragende organisatie(s). Als een organisatie wordt toegelaten tot een ICON-programma blijft voornoemde organisatie zelf verantwoordelijk voor de vervulling van de criteria van Organisatie voor Onderzoek en Kennisverspreiding, en dit ook tijdens en na uitvoering van het project[5].

3.1.2 Onafhankelijk onderzoek als niet-economische activiteit

De projectactiviteiten van dit onderzoeksdeel betreffen niet-economische activiteiten en bestaan uit onafhankelijk onderzoek met het oog op meer kennis en een beter inzicht en hierbij horende kennisverspreiding zoals omschreven in de Kaderregeling O&O&I[6]. Het onderzoek kadert in de eigen onderzoeksagenda van de onderzoeksorganisatie en is in lijn met de opdracht van de onderzoeksorganisatie op het vlak van de onderzoeksagenda en i.v.m. de valorisatierationale overeenkomstig haar statuten.

Het onafhankelijk karakter van de activiteiten in het onderzoeksdeel hangt nauw samen met het vervullen van de criteria voor een daadwerkelijke samenwerking (zie verder) met de betrokken ondernemingen en dient in de Term Sheet aangetoond te worden.

Onafhankelijk onderzoek is bijgevolg onderzoek dat:

- niet één-op-één is ingegeven door de specifieke noden van één of meerdere ondernemingen en
- waar de ondernemingen geen sturende bevoegdheid in hebben
- waarbij de ondernemingen geen invloed hebben op de bepaling van de onderzoeksdoelen.

Bij onderaanneming of de uitvoering van onderzoeksdiensten door een onderzoeksorganisatie – dit wil zeggen dat wanneer een onderzoeksorganisatie als subcontractant een duidelijk omschreven dienst levert aan een onderneming en dus rechtstreeks betaald wordt door een onderneming – is er dus geen sprake van onafhankelijk onderzoek. De vereiste onafhankelijkheid is ook niet aanwezig in het geval een

[5] Deze organisaties dienen de criteria te vervullen zoals bepaald in de Europese definitie van Organisatie voor Onderzoek en Kennisverspreiding te vinden in punt 16, ff) van de Kaderregeling (Nr. 2022/C 414/01) van 19 oktober 2022 betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (staatssteunregelgeving). Organisaties dienen hiertoe een Verklaring van Organisatie voor Onderzoek en Kennisverspreiding in orde te maken. De aanvrager kan bij verdere vragen contact opnemen met het agentschap voorafgaand aan de indiening van de projectaanvraag. Bij niet-vervulling van de criteria is er sprake van onwettige steuntoekenning met terugvordering als mogelijk gevolg. De terugvordering kan, afhankelijk van de inbreuk, gebeuren van de subsidieontvanger maar ook van de (samenwerkende) ondernemingen (bijvoorbeeld wanneer deze ondernemingen een voordeel hebben genoten dat kwalificeert als indirecte ongeoorloofde staatssteun).

[6] Punt 20 (a)(ii) Kaderregeling O&O&I.

onderzoeksorganisatie als onderzoekspartner optreedt in een door de onderneming gefinancierd project. Dergelijke niet-onafhankelijke activiteiten horen bijgevolg niet thuis in het onderzoeksdeel van een ICON-project, en dienen in het bedrijfsdeel opgenomen te worden.

3.2 Bedrijfsdeel

Het bedrijfsdeel in een ICON-project wordt uitgevoerd door ondernemingen en wordt gefinancierd als rechtstreekse staatssteun aan een O&O-project met steuntoekenning op basis van het Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband.

De toepasselijke percentages zijn deze zoals vastgelegd voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten. Dat wil zeggen: zelfde steunplafonds (max. 60% voor industrieel onderzoek, max. 50% voor experimentele ontwikkeling, max. 3 miljoen euro steun voor het bedrijfsdeel), zelfde kostenbasis, zelfde evaluatiecriteria, zelfde gevraagde informatie, ….

4 Daadwerkelijke samenwerking

De ICON-formule is gebaseerd op het concept van daadwerkelijke samenwerking tussen enerzijds de onderzoeksorganisaties en de anderzijds ondernemingen, zoals gedefinieerd in de Kaderregeling O&O&I . Dit wil zeggen een samenwerking

- tussen (ten minste twee) onafhankelijke partijen om kennis of technologie uit te wisselen of om een gemeenschappelijke doelstelling op basis van een taakverdeling te bereiken,
- waarbij de partijen samen de omvang van het samenwerkingsproject bepalen en bijdragen aan de tenuitvoerlegging ervan
- de risico’s en de resultaten ervan delen.

Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten door de onderzoeksorganisatie worden niet als daadwerkelijke samenwerking beschouwd.

De vereisten van onafhankelijkheid van het onderzoeksdeel en van daadwerkelijke samenwerking van de onderzoeksorganisaties met de ondernemingen zijn van belang voor een rechtszekere basis van de steuntoekenning aan het onderzoeksdeel en voor de onderlinge afspraken op het vlak van intellectuele eigendom tussen de samenwerkende projectpartners.

4.1 Specifieke vereisten gelinkt aan het ICON-projecttype

In een ICON-project is een evenwaardige participatie met voldoende inbreng van zowel bedrijven als onderzoeksorganisaties vereist.

In een ICON-project is het ook belangrijk dat er een duidelijke rationale is waarom de samenwerking nodig is en dat deze ook effectief ingevuld wordt. Zuiver bilaterale projecten kunnen nooit aanvaard worden. Deze samenwerking tussen enerzijds bedrijven en anderzijds onderzoeksorganisatie(s) vertaalt zich ook naar de uitwerking van een geïntegreerd projectvoorstel waar de synergie tussen de verschillende projectdelen en de meerwaarde van het samenwerkingsverband duidelijk uit moet blijken. Bijkomend is het wenselijk dat bedrijven ook onderling samenwerken.

Bovenstaande werd in het Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband vertaald in een aantal duidelijke criteria als volgt (art. 25 §3):

De kwaliteit van het samenwerkingsverband[7] dat gerealiseerd zal worden, wordt beoordeeld op basis van de volgende beoordelingsdimensies:

1° de mate waarin de doelstellingen van het project erop gericht zijn een samenwerkingsverband aan te gaan;

2° de kwaliteit van de uitvoering van de samenwerking met aandacht voor de bijdrage aan een ruimer gemeenschappelijk doel en een goede onderlinge interactie;

3° de mate waarin de activiteiten van de onderzoeksorganisaties waarmee een samenwerkingsverband wordt aangegaan, verschillen van de horizon van een bedrijfsproject op basis van:

a) een duidelijk vernieuwende kennisopbouw met een meerwaarde ten opzichte van de state of the art en het lopende onderzoek of een risico dat beduidend hoger is dan gangbaar bij industrieel onderzoek;

b) een toepassingspotentieel dat ruimer is dan de beoogde benutting van de resultaten door het consortium van ondernemingen;

4° de overeenstemming met de bepalingen van de Kaderregeling, waarbij:

a) het onderzoek, uitgevoerd door de onderzoeksorganisaties waarmee een samenwerkingsverband wordt aangegaan, niet-economische activiteiten betreft met voldoende onafhankelijkheid van de betrokken ondernemingen;

b) de onderzoeksorganisaties geen onrechtstreekse steun verlenen aan de ondernemingen.

Het is essentieel om deze criteria, die een ICON-project onderscheiden van een klassiek coöperatief bedrijfsproject, te respecteren bij de projectgenese. Deze 4 criteria worden ook bij de evaluatie van de ICON-projecten getoetst, naast de van toepassing zijnde criteria voor het O&O-bedrijfsprojectdeel.

5 Overeenstemming met de Kaderregeling O&O&I

Het ICON-projecttype gaat gepaard met de vervulling van bijzondere vereisten op het vlak van overeenstemming met de Kaderregeling O&O&I. Deze overeenstemming betreft een aantal concrete elementen (art. 25 § 3 4° Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband; zie citaat hierboven onder deel 3 weergegeven) en dient te worden onderbouwd in de Term Sheet en de steunaanvraag voor het ICON-project.

Dit wil zeggen dat voor een ICON-project wordt onderbouwd dat:

- de concrete projectactiviteiten van het onderzoeksdeel uit te voeren door de betrokken onderzoeksorganisatie(s) betrekking hebben op “onafhankelijk onderzoek met het oog op meer kennis en een beter inzicht”, en kaderen in de eigen onderzoeksagenda van de onderzoeksorganisatie en in lijn zijn met de opdracht van de onderzoeksorganisatie op vlak van de

[7] Samenwerkingsverband is in het Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband gedefinieerd als: een combinatie van twee deelprojecten met elk een eigen werkplan, eigen projectdoelstellingen en een eigen budget, die concreet bestaan uit enerzijds een project, uitgevoerd door ondernemingen en gefinancierd als staatssteun, en anderzijds een project, gefinancierd als niet-economische activiteiten, uitgevoerd door een of meer onderzoeksorganisaties conform de Kaderregeling, waarbij de activiteiten uit de deelprojecten worden uitgevoerd in een goede onderlinge interactie en het geheel van de activiteiten uit beide deelprojecten gericht is op een gemeenschappelijk doel.

eigen onderzoeksagenda en de eigen valorisatierationale overeenkomstig haar statuten: zie hierboven deel 2.1.2.

- er een “daadwerkelijke samenwerking” is tussen de onderzoeksorganisaties die het onderzoeksdeel uitvoeren en de ondernemingen die het bedrijfsdeel uitvoeren: zie hierboven deel 3.
- de basisafspraken tussen projectpartners op het vlak van intellectuele eigendom (IE) zijn opgesteld in overeenstemming met de Kaderregeling O&O&I zodat er vanuit de 100% financiering toegekend aan de onderzoeksorganisaties geen onrechtstreekse staatssteun wordt verleend aan de (deelnemende) ondernemingen: zie hierna deel 4.1.
- de hierna volgende afspraken ex ante tussen de projectpartners worden afgesloten, d.i. in de Term Sheet (zie deel 4.2) en/of in de ICON-projectaanvraag zelf, concreet:
    - de afspraken i.v.m. de bijdrage in de kosten van het project, het delen in de risico’s en uitkomsten ervan, de verspreiding van de resultaten;
    - de afspraken i.v.m. de toegang tot en de regels voor de toewijzing van intellectuele eigendom (voorgrond-/achtergrondkennis van de onderzoeksorganisaties, de regeling van eigendomsrechten op de projectresultaten en de toekenning van toegangsrechten hierop) én
    - het documenteren van de elementen die de grondslag vormen voor de uitgewerkte IE-regeling (daadwerkelijke samenwerking, onafhankelijkheidsvereiste van het onderzoeksdeel, evenwichtig partnership met een faire regeling van de toegangsrechten aan de projectpartner die een passende weerspiegeling is van hun werkpakketten, inzet en respectieve belangen)

Wanneer de Kaderregeling O&O&I niet wordt nageleefd, is er sprake van onwettige staatssteun aan de deelnemende ondernemingen die naderhand van die ondernemingen (met interest) kan worden teruggevorderd: zie hierna deel 5.

5.1 Afwezigheid van indirecte staatssteun naar ondernemingen

5.1.1 Achtergrond- en voorgrondkennis nodig voor de uitvoering van het project

Toegangsrechten op achtergrond- en/of voorgrondkennis van de onderzoeksorganisaties en industriële projectpartners welke nodig is voor de uitvoering van de eigen taken tijdens de uitvoering van het project worden at ‘no cost’ onderling verleend. De toekenning van deze toegangsrechten geldt enkel voor de duur van uitvoering van het project zelf.

5.1.2 IE-verdeling

Bij de IE-verdeling tussen de projectpartners, met name de onderzoeksorganisaties en ondernemingen,

- zijn de ondernemingen respectievelijk onderzoeksorganisaties elk eigenaar van de resultaten gegenereerd uit de eigen werkzaamheden;
- is een afwijking hiervan uitzonderlijk mogelijk op basis van de inzet van middelen door de partners en mits onderbouwende argumentatie.

5.1.3 IE transfer van de onderzoeksorganisatie naar samenwerkende ondernemingen

Toegangsrechten op de achtergrondkennis van onderzoeksorganisaties voor de exploitatie van de resultaten door een onderneming gebeurt steeds aan marktprijs.

Toegangsrechten op de voorgrondkennis van onderzoeksorganisaties voor gebruik van eigen IE en voor exploitatie van de eigen projectresultaten kan in toepassing van twee regimes: marktconform of, zij het onder strikte condities tegen eerlijke en redelijke voorwaarden of royaltyvrij.

Exclusieve toegangsrechten op voorgrondkennis van een onderzoeksorganisatie zijn slechts mogelijk indien zij de geest van het ICON-projecttype niet onderuit halen, rekening houdend met de concrete projectresultaten zelf en mits naleving van de voorschriften in de Kaderregeling O&O&I (zo bv. first right of negotiation en nagaan van hogere biedingen op de markt). De onderzoeksorganisaties moeten voor de toekenning van dergelijk uitzonderlijk exclusief toegangsrecht op hun voorgrondkennis in elk geval de marktprijs aanrekenen. In geval van dergelijke exclusieve toegangsrechten is voorafgaand overleg met VLAIO vereist.

5.1.3.1 MARKTCONFORM.

Zoor een transfer van de resultaten van de onderzoeksorganisatie naar ondernemingen moet een vergoeding die gelijkwaardig is met de marktprijs worden betaald.

Met “transfer” wordt elke toekenning van rechten bedoeld, inclusief toegangsrechten, gebruiksrechten (niet-exclusief/in voorkomend geval exclusief) op de projectresultaten van de onderzoeksorganisatie.

Een “vergoeding gelijkwaardig met de marktprijs[8]” is een vergoeding die voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- het bedrag van de vergoeding is vastgesteld via een open, transparante en niet-discriminerende concurrerende verkoopprocedure, of
- een taxatie van een onafhankelijke deskundige bevestigt dat het bedrag van de vergoeding ten minste gelijk is aan de marktprijs, of
- de onderzoeksorganisatie kan, als verkoper, aantonen dat zij daadwerkelijk, op arm’s length-voorwaarden, heeft onderhandeld over de vergoeding, om, rekening houdende met haar statutaire doelstellingen, het maximale economische voordeel binnen te halen op het tijdstip dat het contract werd afgesloten, of
- in gevallen waarin de samenwerkingsovereenkomst de deelnemende onderneming een voorkeurrecht (‘first right of negotiation’) geeft ten aanzien van de door de deelnemende onderzoeksorganisatie gegenereerde IE, wanneer de onderzoeksorganisatie een wederzijds recht heeft om derden te verzoeken om economisch meer voordelige aanbiedingen zodat de samenwerkende onderneming haar aanbod daaraan moet aanpassen.

5.1.3.2 NIET-EXCLUSIEVE LICENTIES ONDER EERLIJKE EN REDELIJKE VOORWAARDEN, RESPECTIEVELIJK VRIJ VAN ROYALTY’S.

Deze regeling kan voor zover het een eerlijke toekenning (fair allocation) van toegangsrechten betreft die overeenstemt met de werkpakketten, de belangen en de bijdragen van de projectpartners. Naast de vereiste van een daadwerkelijke samenwerking tussen de onderzoeksorganisatie(s) en de ondernemingen is er ook

[8] Punt 30 Kaderregeling O&O&I.

de vereiste van een gebalanceerd partnership gekarakteriseerd door een evenwaardige inzet van expertise en middelen door de onderzoeksorganisaties en de ondernemingen. Zolang hier aan voldaan is, kunnen ook niet-exclusieve licenties toegekend worden die royaltyvrij kunnen zijn voor gebruik door een (bedrijfs)partner van de eigen projectresultaten of exploitatie van de eigen projectresultaten. Het betreft dan toekenning van toegangsrechten op onderzoeksresultaten waar er een inhoudelijke band is met de eigen projectresultaten in het ICON-project.

Een onderzoeksorganisatie mag in elk geval geen afspraken maken die industriële partners zelf onderling ook niet zouden maken. Ook dient de onderzoeksorganisatie erover te waken dat er geen disproportionele voordelen zijn ten aanzien van een/meerdere industriële projectpartners.

De eerlijke toekenning (fair allocation) van toegangsrechten die overeenstemt met de werkpakketten, de belangen en de bijdragen van de projectpartners moet kunnen worden gedocumenteerd (zie Term Sheet).

5.1.3.3 STANDAARDREGELING.

De standaardregeling in de Kaderregeling O&O&I voor toegang tot de voorgrondkennis van onderzoeksorganisaties is de marktconforme transfer. Dit betekent dat het ontbreken van de nodige elementen voor een eerlijke regeling (fair allocation) van de toegangsrechten op de projectresultaten van de onderzoeksorganisatie aan eerlijke en redelijke voorwaarden en/of royaltyvrij automatisch het vermoeden impliceert dat de aanvrager(s) de keuze hebben gemaakt voor de marktconforme transfer.

Indien in de uitvoering niet langer voldaan is aan de vereiste van een gebalanceerd partnership vervalt de mogelijkheid voor een beroep op de royaltyvrije toegangsrechten.

5.1.4 IE- transfer van samenwerkende ondernemingen naar de onderzoeksorganisatie

De bepalingen hierboven hebben tot doel om indirecte staatssteun te vermijden van de 100% financiering voor onafhankelijk onderzoek aan de onderzoeksorganisaties naar de deelnemende ondernemingen.

Bij transfer van de samenwerkende ondernemingen naar de onderzoeksorganisaties stelt die problematiek zich niet maar wordt wel verwacht dat de nodige afspraken gemaakt worden zodat alle partners het project kunnen uitvoeren zoals voorzien in de aanvraag.

Hiernaast kan, indien de betrokken eigenaars hiermee akkoord zijn, afgesproken worden om op eerlijke en redelijke voorwaarden toegangsrechten te verlenen aan de onderzoeksorganisaties voor vervolgonderzoek.

5.1.5 IE-transfer van onderzoeksorganisatie naar ondernemingen als derde partijen

Ook ondernemingen die niet bijdragen aan de uitvoering van het project (en dus geen projectpartner zijn) kunnen resultaten van de onderzoeksorganisaties valoriseren. In deze situatie is de mogelijkheid van transfer door middel van royaltyvrije toegangsrechten niet van toepassing. Transfer gebeurt op niet-discriminerende basis aan gelijke condities naar alle ondernemingen in de Europese Economische Ruimte. De transfer gebeurt op basis van een marktconforme vergoeding.

Hiernaast worden de resultaten die geen intellectuele eigendomsrechten opleveren, verspreid via een brede disseminatie.

5.2 Term Sheet bij indiening van de steunaanvraag voor een ICON-project

Zoals hoger reeds aangegeven, is bij de indiening van ICON-projectaanvragen vereist dat de overeenstemming met de Kaderregeling O&O&I wordt bevestigd en geargumenteerd. De kandidaat-

projectpartners stellen hiertoe een Term Sheet op. In deze Term Sheet is het de bedoeling dat de kandidaat-projectpartners voor het betrokken ICON-project met verwijzing naar de relevante onderdelen in de concrete projectbeschrijving, de activiteiten van het onderzoeksdeel, de onderlinge basisafspraken m.b.t. de voorgrond- en achtergrondkennis van de onderzoeksorganisaties aantonen en onderbouwen dat voldaan is aan de door de Kaderregeling O&O&I bepaalde voorschriften op het vlak van:

- het onafhankelijk karakter van de onderzoeksactiviteiten van het onderzoeksdeel (art. 25 §3 4°a) Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband),
- de daadwerkelijke samenwerking (art. 25 §3 4°a) Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband),
- garanties dat de onderzoeksorganisaties geen onrechtstreekse steun verlenen aan de ondernemingen en dit met betrekking tot:
    - de IE-verdeling, in het bijzonder de vestiging van de eigendomsrechten op onderzoeksresultaten gegenereerd door onderzoeksorganisaties aan laatstgenoemde organisaties (art. 25 §3 4°b) Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband) en
    - de regeling van de toegangsrechten tot voorgrond- en achtergrondkennis van de onderzoeksorganisaties (art. 25 §3 4°b) Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband).

Concreet kan voor de invulling van de vereisten van onafhankelijk karakter van het onderzoeksdeel en de daadwerkelijke samenwerking (art. 25 §3 4°a) Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband) verwezen worden naar:

- het aantonen van de duidelijk vernieuwende kennisopbouw én het toepassingspotentieel dat ruimer is dan de beoogde benutting door het consortium van ondernemingen zoals bepaald in art. 25 §3 3° a) en b) van dit besluit mét aanvulling van de argumentatie voor het onafhankelijk karakter van deze activiteiten uitgevoerd door de onderzoeksorganisaties (zie deel 2.1.2) en
- de naleving van de daadwerkelijke samenwerking (zie deel 3) in het concrete project.

Voor de invulling van de nodige garanties dat de onderzoeksorganisaties geen onrechtstreekse steun verlenen aan de ondernemingen (art. 25 §3 4°b) Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband) kan worden verwezen naar:

- de beschrijving van de voorziene resultaten van de onderzoeksorganisatie in de projectaanvraag
- de IE-regeling voor de vestiging van de eigendomsrechten op de projectresultaten gegenereerd door de onderzoeksorganisaties en
- de IE regeling voor de toekenning van toegangsrechten hierop aan de (industriële) projectpartners wat betreft de door hen voorziene valorisatieperspectieven beschreven in de projectaanvraag.

Er worden door VLAIO templates van een Term Sheet ter beschikking gesteld voor beide regelingen: niet – exclusieve toegang tot de voorgrondkennis van onderzoeksorganisaties aan marktconforme condities dan wel niet-exclusieve toegangsrechten aan eerlijke en redelijke voorwaarden die royaltyvrij kunnen zijn. Deze templates worden ter beschikking gesteld om te helpen ervoor te zorgen dat de staatssteunregelgeving zoals voorzien in de Kaderregeling O&O&I wordt nageleefd. De VLAIO templates Term Sheet zijn verplicht te gebruiken. Enkel mits uitzonderlijke motivatie is aanpassing mogelijk. Aanpassingen aan deze templates zijn steeds op eigen verantwoordelijkheid.

5.3 Samenwerkingsovereenkomst bij toekenning van de steun aan een ICON-project

In geval van een positieve beslissing is het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst tussen de projectpartners van een samenwerkingsproject verplicht. In deze samenwerkingsovereenkomst worden de onderlinge afspraken tussen de projectpartners vastgelegd voor de vlotte uitvoering van het project en van de geplande valorisatieperspectieven.

De overeenstemming van de onderlinge afspraken tussen de projectpartners met de Kaderregeling O&O&I is de verantwoordelijkheid van de projectpartners.

De in de Term Sheet gemaakte basisafspraken worden hernomen en verder uitgewerkt in de onderlinge samenwerkingsovereenkomst tussen de projectpartners. Eventuele latere wijzigingen aan de samenwerkingsovereenkomst kunnen enkel met akkoord door de projectpartners én blijvende overeenstemming met de basisafspraken in de Term Sheet en met de Kaderregeling O&O&I.

Er worden door VLAIO voorbeelden van een samenwerkingsovereenkomst voor ICON-projecten ter beschikking gesteld. Deze modellen betreffen slechts voorbeelden waarbij VLAIO als derde partij bij deze overeenkomsten noch de volledige draagwijdte noch de toepassing van de erin opgenomen regelingen kan kennen en dus hierin geen verantwoordelijkheid kan opnemen. Of de Kaderregeling O&O&I wordt gerespecteerd, zal afhangen van de concrete invulling en toepassing van de regelingen. Er zijn voorbeelden voor de twee types van regelingen van transfer: niet-exclusieve toegang tot de voorgrondkennis aan marktconforme condities dan wel niet-exclusieve toegangsrechten tot de voorgrondkennis aan eerlijke en redelijke voorwaarden, die royaltyvrij kunnen zijn.

6 Belang van een correcte toepassing van de Kaderregeling O&O&I

Een onderneming mag enkel staatssteun aanvaarden indien en voor zover die steun door de Europese Commissie is goedgekeurd. Staatssteun die met miskenning van deze regel door een onderneming wordt aanvaard, kan naderhand van die onderneming (met interest) worden teruggevorderd door de overheid die de steun toekende (in dit geval FIO).

Er is sprake van ongeoorloofde staatssteun of niet-naleving van de staatssteunregelgeving in volgende gevallen:

- de activiteiten uitgevoerd in het onderzoeksdeel door de onderzoeksorganisaties betreffen geen onafhankelijk onderzoek;
- er is niet voldaan aan de criteria van daadwerkelijke samenwerking in de samenwerking tussen de onderzoeksorganisaties en de ondernemingen;
- bij de IE-verdeling en de IE-transfer m.b.t. de kennis van de onderzoeksorganisaties is er onrechtstreekse steun gegaan naar de (samenwerkende) ondernemingen
- …

Indien de Europese Commissie een onderzoek start en tot de conclusie komt dat staatssteun onwettig is toegekend, dan zal de Commissie bevelen dat FIO de steun, met interest, moet terugvorderen. Deze terugvordering kan afhankelijk van de inbreuk gebeuren van de (samenwerkende) ondernemingen en/of de onderzoeksorganisaties.

Ook een nationale rechtbank kan in het kader van een procedure bevelen om reeds toegekende onwettige steun terug te vorderen.

7 Voorwaarden

7.1 Algemene voorwaarden

De algemene ICON-voorwaarden zijn de voorwaarden die maximaal van toepassing zijn op alle ICON-programma's. Op specifieke ICON-programma's of op specifieke oproepen binnen deze programma's kunnen bijkomende of afwijkende voorwaarden van toepassing zijn (zie volgende sectie).

De algemene ICON-voorwaarden worden voor wat betreft het onderzoeksdeel maximaal gealigneerd met SBO-projecten en voor wat betreft het bedrijfsdeel maximaal gealigneerd met onderzoeksprojecten. In dit toelichtingsdocument worden enkel aspecten verduidelijkt die specifiek zijn voor het ICON-projecttype of die in een ICON context bijzondere aandacht verdienen. Voor meer informatie over SBO-projecten en onderzoeksprojecten wordt verwezen naar de FWO SBO handleiding en het toelichtingsdocument cSBO-projecten en naar het toelichtingsdocument ontwikkelings- en onderzoeksprojecten.

7.1.1 Project

7.1.1.1 Projectduur

De projectduur bedraagt minimaal 2 jaar en maximaal 4 jaar. Meer specifiek wordt de projectduur in deze context geïnterpreteerd als de projectduur bij aanvraag (i.e., verlengingen tijdens de uitvoering blijven mogelijk). De duurtijd van het onderzoeksdeel en het bedrijfsdeel dienen in overeenstemming te zijn. Voor projecten met een duurtijd van 4 jaar kan een tussentijdse evaluatie worden ingelast.

7.1.1.2 Publiek toegankelijk disseminatie en valorisatie evenement

Het houden van een publiek toegankelijk disseminatie en valorisatie evenement wordt verplicht voor elk ICON project. Dit wordt opgenomen door de uitvoerder(s) van het onderzoeksdeel, bij voorkeur in samenwerking met de SOC of SPC, en idealiter in samenwerking met gans het consortium. Dit evenement betreft tenminste de resultaten van het onderzoeksdeel, en de resultaten van het bedrijfsdeel die publiek kunnen gedissemineerd worden. Dit evenement kan onderdeel uitmaken van een overkoepelend evenement.

7.1.2 Onderzoeksdeel

7.1.2.1 Consortium

Het consortium van het onderzoeksdeel bestaat uit een of meerdere Vlaamse onderzoeksorganisaties.

Het Interuniversitair Instituut voor Micro-Electronica (Imec), de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), het Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie (VIB), het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) en de Vlaamse wetenschappelijke instellingen met een dotatie van de Vlaamse overheid, dienen steeds een projectvoorstel in, in samenwerking met minstens één andere Vlaamse onderzoekscentrum.

Deze samenwerkingsvereiste geldt ook voor Flanders Make.

Onder Vlaamse wetenschappelijke instellingen met een dotatie van de Vlaamse overheid wordt in deze context verstaan[9]: (i) het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO); (ii) het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO); (iii) het extern verzelfstandigd agentschap EVA Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen vzw (KMSKA); (iv) het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed (VIOE); (v) extern verzelfstandigd agentschap het Agentschap Plantentuin Meise (APM); (vi) het Waterbouwkundig Laboratorium (WL) van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

7.1.2.2 NIET-VLAAMSE ONDERZOEKSORGANISATIES

Indien in het projectvoorstel wordt aangetoond dat de inbreng noodzakelijk is voor het uitvoeren van het onderzoek en binnen de beperkingen vastgelegd in artikel 5, kan een Vlaamse onderzoekscentrum in samenwerking met één of meerdere onderzoekscentra van buiten Vlaanderen een projectvoorstel indienen.

De voorgestelde deelbegroting van de niet in Vlaanderen gevestigde onderzoekscentra die deel uitmaken van een consortium of die als derden specifieke deeltaken uitvoeren, kan cumulatief niet meer dan 20 procent van de voorgestelde projectbegroting bedragen

7.1.2.3 BEGROTING

De voorgestelde begroting van het onderzoeksdeel bedraagt ten hoogste 500.000 euro per jaar. Indien het onderzoeksdeel in consortiumverband wordt uitgevoerd kan de projectbegroting worden verhoogd tot een maximum van 500.000 euro per jaar vermenigvuldigd met het aantal rechtspersonen die als aanvrager van het onderzoeksdeel optreden op voorwaarde dat de deelprojectbegroting van deze projectaanvragers minimaal 15 % van de totale projectbegroting bedraagt.

Dit betekent niet dat een partner binnen een consortium 15% van de projectbegroting moet opnemen. De modaliteit van “minimum 15%” slaat enkel op het consortiumvoordeel dat erin bestaat dat bij het bereiken van dit minimum het globale projectbudget telkens met maximum €500k/jaar kan verhoogd worden.

7.1.2.4 PROJECTINHOUD, STEUNBARE ACTIVITEITEN, STEUNPERCENTAGE

Het onderzoeksdeel in een ICON-project dient een duidelijke component te bevatten voor de onderzoeksorganisaties die zich onderscheidt van de bedrijfshorizon, door een uitgesproken kennisopbouw, hoog risico, en toepassingsmogelijkheden die ruimer zijn dan de horizon van de individuele betrokken ondernemingen, waarbij de door de onderzoeksorganisaties gegenereerde onderzoeksresultaten logischerwijs bij de onderzoeksorganisaties thuishoren. De toepassingsmogelijkheden zijn ruimer dan het gamma van het rechtstreeks betrokken consortium van ondernemingen. Het aanvraagdocument dient een plan van aanpak te bevatten om de bredere valorisatie van de onderzoeksresultaten te ondersteunen. Dit is een expliciet aandachtspunt bij de evaluatie van de voorstellen.

7.1.2.5 STEUNBARE ACTIVITEITEN

De steunbare activiteiten voor de onderzoeksorganisaties omvatten het uitvoeren van het strategisch basisonderzoek en daarnaast ook alle activiteiten verbonden met de beoogde valorisatieaanpak en ruimere kennisverspreiding (vergaderingen met doelgroepbedrijven, voorbereiding van octrooiaanvragen, verkenningen van bilaterale vervolgprojecten met doelgroepbedrijven,…).

[9] Decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1018085&datum=&geannoteerd=false

7.1.2.6 DISSEMINATIE- EN VALORISATIE ACTIVITEITEN IN HET ONDERZOEKDEEL

Een werkpakket (of taak) “disseminatie en valorisatie” die de disseminatie- en valorisatie activiteiten in het onderzoekdeel groepeert is verplicht. Dit werkpakket is gericht op de ruime en collectieve verspreiding van tenminste de resultaten van het onderzoeksdeel (en idealiter ook de resultaten van het bedrijfsdeel die publiek gedissemineerd kunnen worden), is beperkt van omvang (max. 10% van het onderzoeksdeel) en wordt uitgevoerd door de uitvoerder(s) van het onderzoeksdeel (en idealiter in samenwerking met de SOC en SPC, ook de TTO's kunnen hierin een rol opnemen).

7.1.2.7 STEUNPERCENTAGE

Het steunpercentage voor het onderzoeksdeel bedraagt max. 100% van de aanvaardbare kosten.

7.1.2.8 BEGELEIDINGSCOMMISSIE

Het installeren van een begeleidingscommissie is verplicht.

Het doel van de begeleidingscommissie is, naar analogie met SBO-projecten, om de valorisatiestrategie van het onderzoeksdeel te ondersteunen. De begeleidingscommissie mag uiteraard verder uitgebreid worden vanuit andere perspectieven. De interactie met de begeleidingscommissie wordt ingebed in het werkplan en in de disseminatie- en valorisatiestrategie.

De begeleidingscommissie vervult een klankbordfunctie. De eindverantwoordelijkheid i.v.m. het sturen van de uitvoering van het onderzoeksdeel ligt bij de uitvoerende onderzoeksorganisatie(s).

Bedrijven die wensen te participeren aan de begeleidingscommissie van een ICON-project, dienen hun engagementen te staven aan de hand van een gemotiveerde intentieverklaring. Deze verklaringen worden aangeleverd met het projectvoorstel. Een financiële bijdrage is niet noodzakelijk om deel te nemen aan de begeleidingscommissie.

Belangrijk is dat de verklaringen gemotiveerd zijn en niet beperkt blijven tot een vrijblijvende algemene interessebetuiging. Er dient aangegeven te worden wat de specifieke meerwaarde van de verwachte projectresultaten is voor het desbetreffende bedrijf en welke verdere ontwikkelings- en implementatietrajecten potentieel mogelijk zijn. De intentieverklaring voor het lidmaatschap van de begeleidingscommissie dient te worden ondertekend door een rechtsgeldig vertegenwoordiger van het bedrijf. Dit staaft het intern draagvlak binnen het bedrijf voor het engagement in de begeleidingscommissie.

De samenstelling van de begeleidingscommissie is bij voorkeur zo volledig mogelijk op het ogenblik van de projectindiening (inclusief gemotiveerde intentieverklaringen).

Bij een begeleidingscommissie hebben de leden geen automatische rechten op de exploitatie van de resultaten. De uitvoerder is eigenaar en latere transfer gebeurt met een niet-discriminatoir aanbod. De transfer van resultaten van onderzoeksorganisaties staat open voor alle bedrijven in de Europese Unie, ook als deze geen lid zijn van de begeleidingscommissie.

7.1.2.9 ANDERE

Onderaanneming

Onderaanneming in het onderzoeksdeel is toegelaten. Dit kan een goede manier zijn om organisaties in een meer ondersteunende rol te betrekken. De totale middelen ingezet door een aanvrager inclusief eventuele onderaannemingen moeten uiteraard wel proportioneel zijn met de inhoudelijke bijdrage van die aanvrager.

De totale kostprijs van de taken die worden voorgesteld om aan onderaannemers toe te vertrouwen, kan niet meer dan 30% van de voorgestelde begroting van het onderzoeksdeel bedragen.

7.1.3 Bedrijfsdeel

7.1.3.1 CONSORTIUM

Het consortium van het bedrijfsdeel bestaat uit (i) een samenwerking tussen minstens 3 onafhankelijke ondernemingen (ii) waarvan geen van deze ondernemingen meer dan 70 % van de in aanmerking komende kosten voor haar rekening neemt en (iii) waarvan minstens twee en maximaal 6 met FIO steun.

Voorwaarde (i) wordt vereist door het Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband. Onafhankelijke partijen in het consortium van het bedrijfsdeel zijn te begrijpen in de zin van partijen die ten opzichte van elkaar te beschouwen zijn als zelfstandige ondernemingen dan wel niet-partner- noch verbonden ondernemingen zoals vermeld in bijlage I van de Algemene Vrijstellingsverordening. Deze onafhankelijke ondernemingen dienen een overeenkomst met onderlinge afspraken (voor of na beslissing) af te sluiten. Deze voorwaarde is te voldoen zowel bij beslissing als tijdens de gehele uitvoering. Als deze voorwaarde niet voldaan is bij beslissing dan is het project onontvankelijk. Als deze voorwaarde niet voldaan is tijdens uitvoering dan wordt VLAIO optredend voor het FIO onmiddellijk op de hoogte gebracht, wordt het project tijdelijk stopgezet, en beslist FIO ad-hoc over de permanente stopzetting of verderzetting mits remediering van het project.

Voorwaarde (ii) wordt vereist door VLAIO ter borging van een evenwichtig consortium. In deze context wordt “in aanmerking komende kosten” geïnterpreteerd als de door VLAIO of een andere overheidsinstantie (bv. Innoviris) aanvaarde begroting. Deze voorwaarde is gebaseerd op de AGVV, DEEL 4, Artikel 25, lid 6.

Voorwaarde (iii) wordt vereist door VLAIO met als doel het bewaken van de verhouding toegekende steun versus evaluatie- en opvolgwerk. In deze context wordt “minstens twee met FIO steun” geïnterpreteerd als minstens twee steuntoekenningen door FIO. Als deze voorwaarde niet voldaan is bij beslissing dan is het project onontvankelijk. Als deze voorwaarde niet meer voldaan is tijdens uitvoering dan wordt FIO onmiddellijk op de hoogte gebracht en beslist FIO ad-hoc over de stopzetting of verderzetting van het project. In deze context wordt “maximaal 6 met FIO steun” geïnterpreteerd als maximaal 6 steunaanvragen bij FIO. Als deze voorwaarde niet voldaan is bij aanvraag dan is het project onontvankelijk. Uitzonderlijk en mits voorafgaande afstemming met VLAIO optredend voor FIO kan hiervan afgeweken worden.

7.1.3.2 BEDRIJVEN BUITEN VLAANDEREN

Bedrijven buiten Vlaanderen met een eigen valorisatierationale kunnen deelnemen als projectpartner mits ze een duidelijke en belangrijke meerwaarde voor het project en het consortium kunnen betekenen. Dergelijke bedrijven krijgen geen steun vanuit FIO maar kunnen eventueel gesteund worden door ander organisaties, bv. Innoviris. Er wordt sterk aangeraden om in dit geval voorafgaand aan de indiening reeds contact op te nemen met VLAIO.

7.1.3.3 PROJECTINHOUD, STEUNBARE ACTIVITEITEN, STEUNPERCENTAGE

Voor het bedrijfsdeel wordt een (eventueel gemengd) onderzoeksproject verwacht. Indien na evaluatie het bedrijfsdeel blijkt te voldoen, maar echter als een integraal ontwikkelingsproject te beschouwen is, kan er beslist worden ontwikkelingssteun toe te kennen. In dat geval gelden logischerwijze de voor ontwikkelingsprojecten geldende steunintensiteiten.

7.1.3.4 SAMENWERKINGSTOESLAG

De samenwerkingstoeslag wordt zoals bij onderzoeksprojecten toegekend op basis van daadwerkelijke samenwerking tussen ondernemingen (art. 2 punt 90 en art. 25, lid 6 Algemene Groepsvrijstellingsverordening): "Het project behelst daadwerkelijke samenwerking tussen ondernemingen waarvan er ten minste één een kmo is, of wordt uitgevoerd in ten minste twee lidstaten of in een lidstaat en in een overeenkomstsluitende partij bij de EER-overeenkomst, en geen van de ondernemingen neemt meer dan 70 % van de in aanmerking komende kosten voor haar rekening." In deze context wordt "kmo" geïnterpreteerd als een door FIO of een andere overheidsinstantie (zoals bv. Innoviris) gesteunde kmo. Er wordt sterk aangeraden om in het geval van een samenwerkingstoeslag op basis van internationale samenwerking voorafgaand aan de indiening reeds contact op te nemen met VLAIO.

Het is belangrijk om op te merken dat de voorwaarden voor daadwerkelijke samenwerking[10] tussen ondernemingen niet inherent voldaan zijn in het ICON projecttype. Volgens het Besluit Bedrijfssteun Samenwerkingsverband is samenwerking tussen ondernemingen (i.e., samenwerking binnen het bedrijfsdeel) in tegenstelling tot samenwerking tussen ondernemingen en organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding (i.e., samenwerking tussen het onderzoeksdeel en het bedrijfsdeel) niet vereist. Het is dus bv. mogelijk dat de samenwerkingstoeslag niet wordt toegekend in een "(technologie) platform" project met zeer beperkte interactie tussen de bedrijfspartners en wel wordt toegekend in een "waardeketen" project met nauwe interactie tussen de bedrijfspartners.

7.1.3.5 ANDERE

Onderaannemingen buiten Vlaanderen kunnen als aanvaardbare kost in aanmerking genomen worden, en zijn beperkt per Vlaamse bedrijfspartner tot 50% van de partnerkosten. Binnen ICON (en enkel binnen ICON) kan op deze 50%-beperking een uitzondering toegestaan worden voor een buitenlandse onderaannemer uit dezelfde bedrijvengroep mits er een duidelijk aantoonbare kennisoverdracht naar Vlaanderen is met een belangrijke meerwaarde en noodzaak voor het project en het brede consortium.

7.1.3.6 MINIMALE OMVANG BIJDRAGE BEDRIJFSPARTNER

De minimale omvang van de bijdrage van een bedrijfspartner wordt niet vastgelegd. Subkritische deelname wordt echter niet aanvaard. Indicatief wordt een personeelsinzet van 12 MM vooropgesteld.

7.1.4 Combinatie onderzoeksdeel en bedrijfsdeel

7.1.4.1 BALANS

De evenwaardige participatie met voldoende inbreng in de context van daadwerkelijke samenwerking tussen onderzoeksorganisaties en ondernemingen wordt vertaald in de balans.

De balans van een project wordt gedefinieerd als het relatieve aandeel van de begroting van het onderzoeksdeel en bedrijfsdeel in de totale begroting van het project. In deze context wordt "begroting" voor het onderzoeksdeel geïnterpreteerd als de door FIO aanvaarde begroting en voor het bedrijfsdeel als de door FIO of een andere overheidsinstantie (zoals bv. Innoviris) gesteunde begroting, en wordt "totale begroting van het project" geïnterpreteerd als de som van beide.

[10] Deze samenwerking betreft een samenwerking tussen ten minste twee onafhankelijke partijen om kennis of technologie uit te wisselen of om een gemeenschappelijke doelstelling op basis van een taakverdeling te bereiken, waarbij de partijen samen de omvang van het samenwerkingsproject bepalen, bijdragen aan de tenuitvoerlegging ervan, en het risico en de resultaten ervan delen.

De balans bedraagt minimaal 50% voor het bedrijfsdeel en minimaal 30% voor het onderzoeksdeel. Het streefcijfer van de balans is 60% voor het bedrijfsdeel en 40% voor het onderzoeksdeel.

Als de balans niet meer wordt gerespecteerd bij uitvoering dan wordt VLAIO optredend voor FIO onmiddellijk op de hoogte gebracht en beslist FIO ad-hoc over de verderzetting met remediering van de balans of stopzetting van het project.

7.1.4.2 DEELNAME AAN BEIDE PROJECTDELEN

Deelname aan beide projectdelen is omwille van transparantie op vlak van staatssteun niet langer toegelaten. Voorbeelden hiervan zijn uitvoerders van het onderzoeksdeel die ook deelnemen als onderzoekspartner of onderaannemer aan het bedrijfsdeel, of uitvoerders van het bedrijfsdeel die ook deelnemen als onderaannemer in het onderzoekdeel. Uitzonderlijk en mits voorafgaande afstemming met VLAIO kan hiervan afgeweken worden. Kleine onderaannemingen tussen projectpartners blijven evenwel mogelijk voor zover deze onderaannemingen transparant zijn en deze externe prestaties conform het kostenmodel kunnen worden ingebracht als werkingskosten bij de uitbestedende partner (i.e., max. 10 K euro exclusief BTW volgens het huidige kostenmodel).

7.2 Specifieke voorwaarden

De specifieke ICON voorwaarden zijn de voorwaarden die in afwijking van de algemene ICON voorwaarden van toepassing zijn op specifieke ICON programma's of op specifieke oproepen binnen deze programma's.

De specifieke ICON voorwaarden vinden hun oorsprong in verschillen in de ICON programma's of specifieke oproepen binnen deze programma's.

7.2.1 Strategische onderzoekscentra ICON programma's

Onderzoeksdeel niet gesteund op basis van SBO besluit

Bij strategische onderzoekscentra ICON programma's wordt, in tegenstelling tot andere ICON programma's, het onderzoeksdeel niet gesteund door het Fonds voor Innoveren en Ondernemen op basis van het SBO Besluit, maar door de Vlaamse Regering op basis van de dotatie aan het strategisch onderzoekscentra. De strategische onderzoekscentra kunnen omwille daarvan beslissen om voor bepaalde aspecten af te wijken van algemene ICON voorwaarden. Eventuele afwijkende voorwaarden worden gecommuniceerd door de strategische onderzoekscentra.

7.2.2 Speerpuntcluster ICON programma's

Clusterprojecten dienen te voldoen aan eventuele bijkomende extra criteria/voorwaarden voor clusterprojecten.

7.2.3 Thematische ICON programma's

Voor specifieke thematische ICON programma's kunnen bijkomende extra criteria/voorwaarden gesteld worden (bv. inpassing in het thema, deelname van kmo's)

8 Evaluatie

8.1 Evaluatieproces

Consortia krijgen zoals bij onderzoeksprojecten steeds de mogelijkheid om hun projectvoorstel toe te lichten aan VLAIO (toelichtingsgesprek) en indien nodig aan te vullen of te herwerken (herwerkte versie). De evaluatie vindt steeds plaats aan de hand van schriftelijke pre-adviezen die bezorgd worden aan het consortium en waarop het consortium kan reageren en een consensus meeting met de experten.

8.2 Vooraanmelding

Er wordt consortia sterk aangeraden om projectvoorstellen aan te melden voor indiening. Op basis van een vooraanmelding zal VLAIO éénmalig een grondige screening uitvoeren en een advies formuleren m.b.t. de zin van het uitwerken en indienen van een projectvoorstel. Deze screening wordt maximaal geïmplementeerd als een vooruitgeschoven deel van de evaluatie, uiteraard voor zover de vooraanmelding dit toelaat. In deze screening kunnen verschillende aspecten bekeken worden, o.a. ontvankelijkheidscriteria (bv. een gedeeltelijke of volledige OIM analyse), financiële evaluatiecriteria (bv. financiële voorwaarden), inhoudelijke evaluatiecriteria (bv. vereiste middelen op vlak van uitvoeringscapaciteit, track record projectuitvoering, verankering in Vlaanderen, valorisatie track record Vlaanderen, fit met de oproep). Voor bepaalde ICON programma's kan de vooraanmelding verplicht worden en gekoppeld worden aan een preselectie (bv. voor THEM-ICON). Voor programma's waar de vooraanmelding niet verplicht is, kan de vooraanmelding op vraag van de aanvrager ook beperkt worden tot bepaalde aspecten.

8.3 Evaluatiecriteria

De evaluatiecriteria voor ICON projecten bestaan uit (i) de evaluatiecriteria voor het onderzoeksdeel, (ii) de evaluatiecriteria voor het bedrijfsdeel, en (iii) de ICON-specifieke evaluatiecriteria. Afwijkingen hierin zijn mogelijk (bv. voor THEM-ICON is er typisch een bijkomend criterium i.v.m. aansluiting met het thematisch beleidsinitiatief). De evaluatiecriteria voor het onderzoeksdeel bestaan uit de SBO evaluatiecriteria. De evaluatiecriteria voor het bedrijfsdeel bestaan uit de gangbare evaluatiecriteria voor bedrijfssteun. De ICON-specifieke evaluatiecriteria vinden hun oorsprong in het besluit bedrijfssteun samenwerkingsverband (bv. de kwaliteit van de samenwerking tussen het onderzoeksdeel en het bedrijfsdeel, de overeenstemming met de bepalingen van de kaderregeling) en het ICON projecttype (bv. de mate van interdisciplinariteit, de mate van samenwerking binnen het bedrijfsdeel).

8.4 Projectaanvraag

De voorgrond IE die in een project zal worden opgebouwd wordt beschreven in de projectaanvraag. Deze beschrijving bestaat uit o.a. een omlijsting van de beoogde voorgrond IE en voor elk onderdeel hiervan de bijdrage van de partners en het verband met het werkplan. Dit moet o.a. bijdragen aan een meer transparante regeling van het IP en een betere inschatting van de aard van de activiteiten.

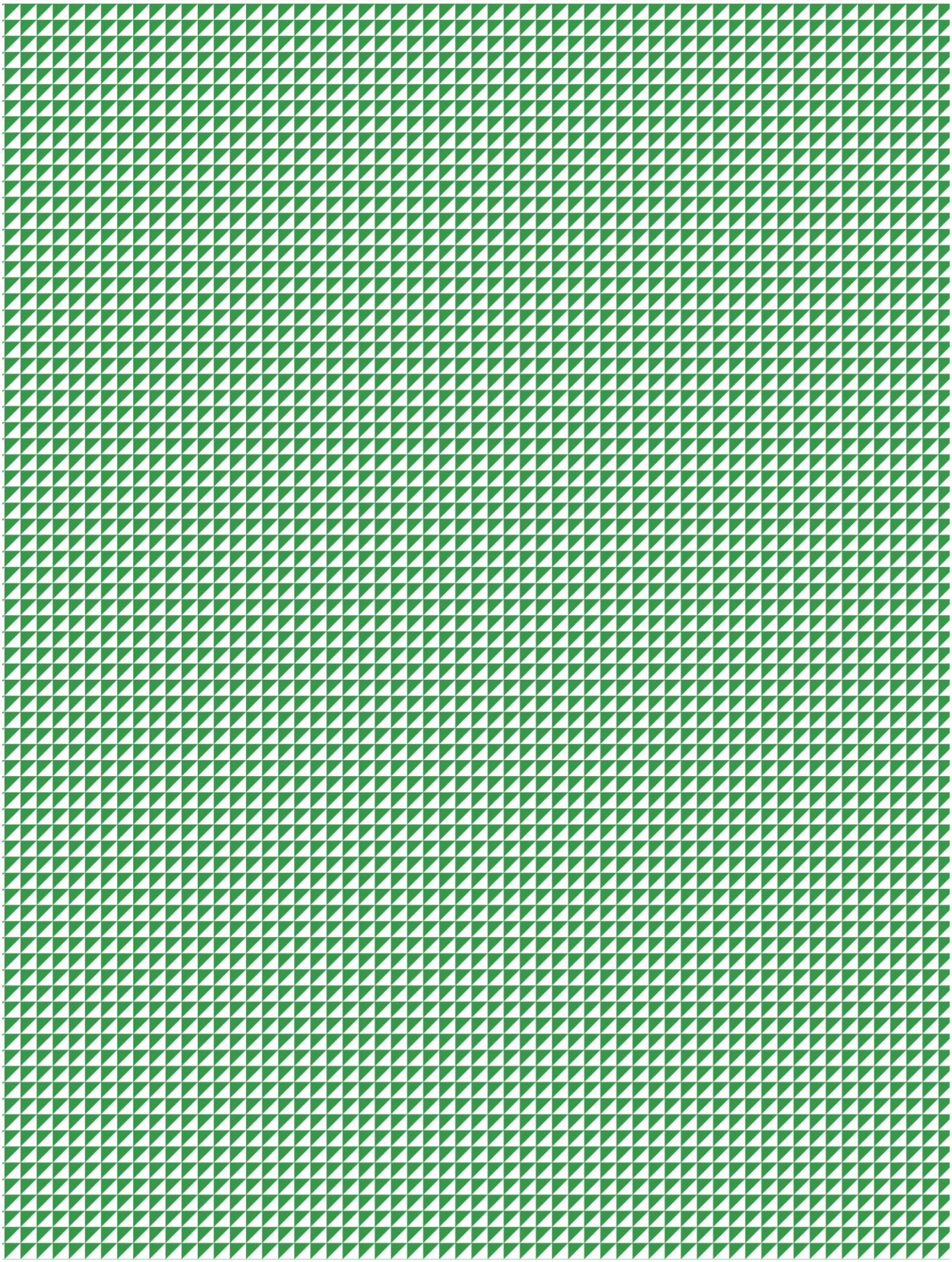

VLAIO - Marie-Elisabeth Belpairegebouw - Simon Bolivarlaan 17 - 1000 Brussel